

Literatuurlijst

Vocvo-trefdag 2016 - sprekers

Inhoud

Een selectie van items (vanaf 2010) opgenomen in de [Vocvo-bibliotheekcatalogus](#).

- Boeken, artikels en website ivm sprekers op de Vocvo-trefdag 2016
- Artikels en e-documenten kun je opvragen – we sturen deze digitaal door.

[Inhoud](#)

[Baert Herman](#)

- [Bind-Kracht door basisschakel-methodiek : een opstap in armoedebestrijding](#)
- [Het leren van volwassenen in functie van de arbeidsmarkt : stimulansen voor het komende decennium](#)
- [Blijven leren : de toekomst ! Volwassenen stimuleren om te leren. Een strategische verkenning](#)
- [Het leren van volwassenen : stimulansen voor het komende decennium. Platformtekst: Wat heeft de denkgroep geleerd?](#)
- [Werk maken van leren strategisch VTO-beleid in organisaties](#)

[Barki Farida](#)

- [2010, een feestjaar voor Wablieft](#)
- [Wablieft](#)
- [Vocvo : Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

[Bismans An](#)

- [Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer](#)
- [Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer - Bijlagen](#)
- [Geletterd op het werk : aan de slag in een ESF-project voor Geletterdheid op de Werkvloer](#)
- [Geletterdheid op de werkvloer \(GODW\) ESF-project : studiedag 29 oktober 2010](#)
- [Geletterdheid op de werkvloer in de praktijk : het OCMW van Bierbeek](#)
- [Leerkansen](#)
- [Levensverhalen als onuitputtelijke bron van lesmateriaal : de opleiding ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting](#)
- [Sleutelen aan basiscompetenties op de werkvloer : praktijkvoorbeelden uit de voedingsindustrie](#)
- [Vocvo : Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

[Cloet An](#)

- [Feest! : beeldboek bij de soap 'nieuw leven'](#)

- [NT2 Alfa](#)
- [Vocvo : Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

[Clonen Harmke](#)

- [Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer](#)
- [Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer - Bijlagen](#)

[Cockx Ilse & Santens Annelies](#)

- [Als ik mis ... De verhalen van Valentina](#)

[Dalderop Kaatje](#)

- [Alfacursisten naar de brugklas](#)
- [Cursistprofielen laaggeletterdheid NT1 & NT2 - cursisten in lees- en schrijfcursussen en hun onderwijs](#)
- [Cursistprofielen laaggeletterdheid NT1 & NT2 - samengevat](#)
- [Een gemiste kans ! : het nieuwe inburgeringsexamen](#)
- [Gesprekken over maatwerk in het lees- en schrijfonderwijs aan volwassenen](#)
- [Melkwegplus](#)
- [New literates in a new language \[intern document\]](#)
- [Ook met losse woorden kun je ervaringen delen. Creatief schrijven op alfaniveau](#)
- [Op zoek naar herkenbare profielen - Leedersprofielen in lees- en schrijfgroepen voor laaggeletterden](#)
- [Studiemiddag ANT2 : een impressie](#)
- [Terug naar af ? : het roer gaat weer om](#)

[De Bruyn Leen](#)

- [Het archief voor onderwijs](#)
- [VIAA - Vlaams Instituut voor Archivering](#)

[Delbecque Michele](#)

- [3voor1](#)

[Devisch Marleen](#)

- [Groeiacademie](#)

[Devries Erik](#)

- [Klascement](#)

[Fuchs Caroline](#)

- [NT2 Alfa](#)
- [Vocvo : Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

[Gielens Caroline](#)

- [Platform Geletterdheid](#)
- [Vocvo : Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)
- [Werken aan geletterdheid](#)

[Houben Lief](#)

- [Een rechte hoek of een rechthoek ? Is het 53 of 35 ? Rekentaal bij Nt2-cursisten](#)

[Houben Lies](#)

- [De NT2-docent : man/vrouw met missie ? - lesgevers aan het woord over vernieuwingen in het NT2-onderwijs](#)
- [Vakwerk 9 - bevat de lezingen van de conferentie BVNT2 in Hoeven 2014](#)

[Jacob Willem](#)

- [Leerkansen](#)
- [Leerkansen. Formeel en informeel leren als hefboom in verenigingen waar armen het woord nemen en welzijnsschakels](#)
- [Werken aan geletterdheid](#)

[Mariën Ilse](#)

- [8 Profielen van Digitale Ongelijkheden. Onderzoeksrapport in het kader van het IDEALiC onderzoeksproject](#)
- [Etmaal van de Communicatiewetenschap 2013 - Is doorstroom het antwoord? Van basisvaardigheden naar mediawijsheid: drempels en beproevingen binnen een e-inclusie initiatief](#)
- [Ilse Mariën](#)
- [Van digitale kloof naar digitale inclusie : Naar een duurzame ondersteuning van e-inclusie initiatieven in Vlaanderen](#)

[Nicolay Karine](#)

- [EPALE - ePlatform for Adult Learning in Europe](#)
- [Epos - Vlaanderen](#)

[Philipsen Brent](#)

- [ALO ! - Adult Learners Online !](#)

[Schiepers Mariet](#)

- [Anderstalige nieuwkomers](#)
- [Centrum voor Taal & Onderwijs over taalbeleid](#)
- [CNAVT : Certificaat Nederlands als Vreemde Taal](#)

- [CTO centrum voor taal en onderwijs](#)
- [Een G-krachtige praktijk](#)
- [Geletterdheid : docsite](#)
- [Een jukebox vol oefenmogelijkheden. Oefen online je Nederlands op Nedbox](#)
- [NedBox](#)

[Van den Branden Kris](#)

- [Duurzaam onderwijs](#)
- [Duurzaam onderwijs - Valkuilen voor taalbeleid](#)
- [Duurzaam onderwijs voor de 21ste eeuw : van theorie naar praktijk](#)
- [Equity and excellence in education - Towards maximal learning opportunities for all students](#)
- [Handboek taalbeleid secundair onderwijs](#)
- [Handboek taalbeleid secundair onderwijs, deel 2 - bespreking](#)
- [Handboek taalbeleid secundair onderwijs : taal is de zuurstof van het onderwijs - bespreking](#)
- [Krijtlijnen voor duurzaam onderwijs](#)
- [Naar een volwaardig talenbeleid : omgaan met meertaligheid in het Vlaams onderwijs](#)
- [Onderwijs voor de 21ste eeuw : een boek voor ouders en leerkrachten](#)
- [Sustainable education : exploiting students energy for learning as a renewable resource](#)

[Van Dijck Hilde & Ojeda Carolina](#)

- [Vrijwilligerswerk](#)

[Vissers Anit](#)

- [Basiseducatie](#)

[Heb je nog vragen?](#)

Baert Herman

c:vocv:11898

[Bind-Kracht door basisschakel-methodiek : een opstap in armoedebestrijding](#)

[auteur] Baert, Herman ; [auteur] Droogmans, Annelies. - ISBN13 978-90-209-8670-9 - Leuven : Lannoo Campus, 2010. - 182 p.

Een opstap in armoedebestrijding - Vlaanderen beschikt over een uitgebreid netwerk van hulpverleners, maar de drempels om er naartoe te stappen zijn voor velen te hoog - Gebaseerd op twintig jaar ervaring en recent onderzoek.

c:vocv:12821

[Het leren van volwassenen in functie van de arbeidsmarkt : stimulansen voor het komende decennium](#)

[auteur] Baert, Herman. - 2014.

In: Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt WAV. - Jrg. 24 (2014), nr. 2, p. 135-142

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) rondde onlangs een strategische verkenning af over stimuli voor het leren van volwassenen. In deze bijdrage brengen we een selectie van de kernboodschappen die de denkgroep in een beleidsgerichte platformtekst heeft uitgewerkt.

De platformtekst is samen met een reeks onderzoeksbijdragen verschenen in het boek *Blijven leren: de toekomst!*.

c:vocv:12009

[Blijven leren : de toekomst ! Volwassenen stimuleren om te leren. Een strategische verkenning](#)

[auteur] Vlor. - ISBN13 978-90-334-9607-3 - Leuven/Den Haag : Acco, 2014. - 219 p.

Afgelopen decennia is er heel wat geïnvesteerd in het leren van volwassenen. Toch is Vlaanderen nog steeds geen samenleving waarin leren voor alle volwassenen een evidentie is. Vanuit de

overtuiging dat vooruitgang mogelijk en noodzakelijk is, organiseerde de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) een strategische verkenning over het stimuleren van het leren van volwassenen. Daarmee wil de Vlor het debat voeden over hoe het leren van volwassenen in de komende tien jaar nog krachtiger dan voorheen kan gestimuleerd worden.

Dit boek bundelt de bijdragen van verschillende deskundigen aan een tweedaags seminarie met als centraal uitgangspunt - hoe kunnen alle volwassenen in Vlaanderen voldoende worden toegerust met kennis, houdingen en competenties om te kunnen omgaan met zich continu wijzigende contexten van leven, samenleven, wonen en werken?

In een afsluitende platformtekst formuleert prof. dr. em. Herman Baert namens de denkgroep van de Vlor, vanuit de verschillende bijdragen enkele hefboomen om het leren van volwassenen in het komende decennium verder te stimuleren.

Met bijdragen van: Ides Nicaise - Maria De Bie - Gunter Gehre - Eva Kyndt & Filip Dochy - Katleen De Stobbeleir en Tina Davidson - David Gijbels, Vincent Donche, Piet Van den Bossche en Gert Vanthourhout - Luc Sels - Herman Baert & Christof Vanden Eynde

[c:vocv:12447](#)

[Het leren van volwassenen : stimulansen voor het komende decennium. Platformtekst: Wat heeft de denkgroep geleerd?](#)

[auteur] Baert, Herman. - Brussel : VLOR, 2014. - 35 p.

Onderstaande tekst is de zogenaamde platformtekst van de strategische verkenning van de Vlaamse Onderwijsraad Stimuli voor het leren van volwassenen (2013). De platformtekst is nadrukkelijk geen advies van de Vlor.

Het is een synthese van de bevindingen van de onderzoekers die betrokken waren bij de verkenning, van ander onderzoek en beleidsdocumenten, en van de eigen inzichten van de denkgroep. De tekst wil aan de leden van de Vlor en diverse stakeholders inspiratie bieden voor het bevorderen van het leren van volwassenen en dat op middellange termijn. Deze tekst, wordt samen met de onderzoeksbijdragen gepubliceerd in het boek *Blijven leren: de toekomst!*

[c:vocv:10276](#)

[Werk maken van leren strategisch VTO-beleid in organisaties](#)

[auteur] Baert, Herman ; [auteur] De Witte, Karel ; [auteur] Govaerts, Natalie ; [auteur] Sterck, Geert. - ISBN13 978-90-441-2821-5 - Antwerpen / Apeldoorn : Garant, 2011. - 321 p.

Zowat alle organisaties, zowel in de profit als in de social profit, opereren in een veranderende, turbulente omgeving. Staande blijven is een kwestie van het produceren en aanbieden van kwaliteitsvolle goederen en diensten, die in grote mate kennisintensief zijn. Medewerkers zijn dan ook kenniswerkers aan wie steeds meer en hogere eisen qua competenties en blijvende ontwikkeling worden gesteld. Hen aantrekken en vooral hen goed inzetten en houden, vereist dat werkend leren en lerend werken dagelijks hand in hand gaan. Dat op een geïntegreerde wijze tot stand brengen in een hedendaagse organisatie is de uitdaging van een strategisch ingebed leer- en VTO-beleid Vorming, Training, Opleiding.

Werk maken van leren biedt een visie en aanpak voor het voeren van een strategisch leer- en VTO-beleid.

Zo komen onder meer aan bod: competentie- en talentmanagement kennismanagement redenen om te investeren in VTO duurzame leerpatronen VTO-beleidsplannen voor organisaties en medewerkers optimalisering van opleidingen en het bevorderen van werkplekleren Het boek is een praktische gids voor wie betrokken is bij het beleid van leren en VTO in organisaties: o.a. directies, VTO-coördinatoren, personeelsverantwoordelijken en opleidingsmanagers.

Het biedt een leidraad voor het opstarten en verder optimaliseren van het leren binnen de eigen organisatie. Daarbij combineert het een wetenschappelijk onderbouwde benadering met een grote vertrouwde met de dagelijkse praktijk.

Barki Farida

c:vocv:9008

[2010, een feestjaar voor Wablieft](#)

[auteur] Barki, Farida ; [auteur] Plichart, Ilona. - ISSN 0779-94924 - 2010.

In: Van A tot Z. - Jrg. 18 (2010), nr. 3 ; p. 1-2

c:vocv:4728

[Wablieft](#)

In: <http://www.wablieft.be>

Elke woensdag lezen meer dan 45.000 mensen de Wablieft-krant, onze krant in duidelijke taal. Elke twee weken is er de Kleine Wablieft, als opstap naar onze Wablieft-krant.

Tekstadvies Wablieft deelt expertise met andere organisaties in de trainingen Duidelijk Schrijven. Onze redacteurs herschrijven ook folders, brieven, webteksten, formulieren ... voor onze klanten. Vlotte boeken, omdat lezen leuk is! Graag lezen doet beter lezen. Daarom zijn er de Wablieft-boeken.

Bij de boeken horen luistercd's, lesmappen en allerhande activiteiten, zoals leeskringen en studiedagen.

Wablieft-prijs Elk jaar bekronen we één persoon, project of organisatie met de Wablieft-prijs. Want Wablieft wil anderen aanmoedigen om duidelijke taal te gebruiken.

Projecten Wablieft werkt geregeld projecten uit met andere partners. Kriebelt het bij u om samen met Wablieft een project uit te werken? Laat het ons weten!

c:vocv:7616

[Vocvo : Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

In: <http://www.vocvo.be>

De portaalsite van Vocvo, het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs.

Vocvo ondersteunt twee niveaus van het volwassenenonderwijs:

- Basiseducatie: op het niveau lager en eerste graad secundair onderwijs
- Secundair volwassenenonderwijs: op het niveau van de tweede en derde graad van het voltijds secundair onderwijs.

Bistmans An

c:vocv:11236

[Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer](#)

[auteur] Clonen, Harmke ; [auteur] Van Gompel, Hilde ; [auteur] laermans, Ciny ; [auteur] Goossensn, Rembert ; [auteur] Vyvey, Ann. Brussel : VDAB, CBE centrum voor basiseducatie, 2010. - 119 p.

ESF-project

Samen uitgegeven met: Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer - Bijlagen / Clonen, Harmke. - Brussel, 2010

Project Ann Bistmans - stappenplan - draaiboek

In de context van de job betekent geletterdheid : werken aan de vaardigheden die nodig zijn om goed te functioneren binnen het bedrijf. Dit is in de eerste plaats goed met allerlei vormen van informatie omgaan. Dit is vaak zeer concreet: bv. de werknemer moet met interne documenten kunnen werken, de werknemer moet verlof digitaal kunnen aanvragen, de

werknemer moet vlot kunnen uitrekenen hoeveel materiaal hij nodig heeft enz.. Geletterdheidsvragen worden vaak pas zichtbaar bij wijzigingen in de job of door toenemende automatisering en digitalisering.

Waarom coaching op de werkvloer?

Dank zij geletterdheidscoaching op de werkvloer:

- verwerft de werknemer de vaardigheden die hij/zij tijdens specifieke taken nodig heeft. Hij/zij wordt dus snel en efficiënt geholpen.
- wordt de begeleiding afgestemd op de individuele noden en het tempo van de werknemer.
- wordt de opleidingstijd per werknemer zo kort mogelijk gehouden worden. De werknemer blijft dus zoveel mogelijk beschikbaar voor zijn opdracht.

Proefprojecten GODW In de loop van 2009 en 2010 hebben VDAB en 2 Centra voor Basiseducatie (Leuven-Hageland en Waas & Dender) in het kader van een ESF-project de individuele coaching geletterdheid op de werkvloer ontwikkeld, kortweg GODW. 11 proefbedrijven werden werknemers individueel en op hun maat begeleid in het verwerven van geletterdheidsvaardigheden die ze nodig hebben in hun job.

[Download hier](#)

[c:vocv:11237](#)

[Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer - Bijlagen](#)

[auteur] Clonen, Harmke ; [auteur] Van Gompel, Hilde ; [auteur] laermans, Ciny ; [auteur] Goossens, Rembert ; [auteur] Vyvey, Ann. Brussel : VDAB, CBE centrum voor basiseducatie, 2010. - 78 p.

ESF-project

Samen uitgegeven met: Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer / Clonen, Harmke. - Brussel, 2010

[c:vocv:9559](#)

[Geletterd op het werk : aan de slag in een ESF-project voor Geletterdheid op de Werkvloer](#)

[auteur] Bismans, An. - ISSN 0779-94924 2011.

In: Van A tot Z. - Jrg. 19 (2011), nr. 1 ; p. 2

Het Strategisch plan Geletterdheid verhogen stelt dat iedereen over voldoende basisvaardigheden moet beschikken op het gebied van taal, rekenen en computergebruik om vlot in de huidige samenleving te kunnen functioneren. Nog een te groot deel van de Vlaamse bevolking ondervindt in dit verband moeilijkheden in het persoonlijke leven of op het werk.

[c:vocv:9144](#)

[Geletterdheid op de werkvloer \(GODW\) ESF-project : studiedag 29 oktober 2010](#)

Brussel : VDAB, CBE centrum voor basiseducatie, stuurgroep Volwassenenonderwijs, 2010.

Studiedag : Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer project Ann Bismans stappenplan - draaiboek

[c:vocv:9560](#)

[Geletterdheid op de werkvloer in de praktijk : het OCMW van Bierbeek](#)

[auteur] Bismans, An. - ISSN 0779-94924 2011.

In: Van A tot Z. - Jrg. 19 (2011), nr. 1 ; p. 3

Hilde Van Gompel beschrijft op de studiedag GODW (29/10/2010) hoe het project in Bierbeek verliep. In 2009 startte een GODW-traject in het OCMW van Bierbeek voor personeel van de thuiszorgdiensten: verzorgenden en logistieke medewerkers. CBE Leuven-Hageland (Open School) organiseerde ter plekke reeds een basiscursus PC in het kader van een diversiteitsplan.

De ervaring leerde dat wie de cursus eigenlijk het meeste nodig had, niet in de cursus zat, omdat er geen verplichting was. Daarom werd de cursus opnieuw gepland, en verplicht voor iedereen. Net op dat moment kwam het voorstel om deel te nemen aan het GODW-project. De beleidsmedewerker zag dit wel zitten, want geletterdheid is een belangrijk aandachtspunt in het personeelsbeleid.

[c:vocv:13074](#)

[Leerkansen](#)

Netwerk tegen Armoede, 2015 ; Federatie Centra voor Basiseducatie vzw, 2015 ; Vocvo vzw, 2015.

Samen uitgegeven met: Leerkansen. Formeel en informeel leren als hefboom in verenigingen waar armen het woord nemen en welzijnsschakels. - 2015

Filmpjes van projecten. Duiding met - An Bismans (Vocvo) - Frederic Vanhauwaert (Netwerk tegen Armoede) en Steven Van Den Eynde (Federatie Centra voor Basiseducatie)

[c:vocv:9011](#)

[Levensverhalen als onuitputtelijke bron van lesmateriaal : de opleiding ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting](#)

[auteur] Baeckeland, Sofie ; [auteur] Bismans, An. - ISSN 0779-94924 2010.

In: Van A tot Z. - Jrg. 18 (2010), nr. 3 ; p. 4

Een ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting is iemand die armoede van in de kinderjaren aan den lijve ondervond en geconfronteerd werd met verschillende vormen van uitsluiting. Iemand die deze ervaringen stilaan verwerkte en verruimde en ze vervolgens deskundig inzet in alle sectoren van armoedebestrijding.

[c:vocv:8948](#)

[Sleutelen aan basiscompetenties op de werkvloer : praktijkvoorbeelden uit de voedingsindustrie](#)

Anderlecht : IPV vzw, 2010. - 36 p.

Om mee te groeien met uw bedrijf, moeten medewerkers in staat zijn om snel bijkomende vaardigheden aan te leren: een nieuwe machine bedienen, opvolgingsdocumenten invullen, de strenger wordende veiligheids- en hygiënevoorschriften correct toepassen. We staan er niet altijd bij stil dat deze taken heel wat onderliggende competenties vragen, zoals Nederlands begrijpen, lezen en schrijven, eenvoudige berekeningen maken of met een computer werken. Dit is niet voor iedereen evident.

Afhankelijk van de bron en de gehanteerde criteria wordt geschat dat 10 tot 25% van de volwassenen in België onvoldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen om te kunnen functioneren in de maatschappij. Een belangrijk aandachtspunt dus. Bedrijven leveren heel wat inspanningen om medewerkers zo laagdrempelig mogelijk basiscompetenties aan te leren die nodig zijn op de werkvloer. Wanneer uw bedrijf werkt aan taalverwerving, de visualisering van werkinstructies, een goed onthaal- en opleidingsbeleid of medewerkers laat kennismaken met de computer, dan zorgt u ervoor dat werknemers beter en efficiënter functioneren in uw bedrijf én in de samenleving. IPV stelde een brochure samen als inspiratiebron: "Sleutelen aan basiscompetenties op de werkvloer".

Enkele voedingsbedrijven vertellen welke acties zij ondernemen om de werkvloer en opleidingen toegankelijk te maken voor ál hun personeelsleden: Dirafrost - Flanders Meat Group - Soubry - Lu General Biscuits België - Genencor - Heinz Belgium

[Download hier](#)

c:vocv:7616

[Vocvo : Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

In: <http://www.vocvo.be>

De portaalsite van Vocvo, het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs. Vocvo ondersteunt twee niveaus van het volwassenenonderwijs:

- Basiseducatie: op het niveau lager en eerste graad secundair onderwijs
- Secundair volwassenenonderwijs: op het niveau van de tweede en derde graad van het voltijds secundair onderwijs.

Cloet An

c:vocv:12260

[Feest! : beeldboek bij de soap 'nieuw leven'](#)

[auteur] Plichart, Ilona ; [auteur] Cloet, An ; [auteur] Fobelets, Glen ; [auteur] Meert, Ruud ; [auteur] Simoens, Hilde. - ISBN13 9789074040501 - 1 ed. - Mechelen : VOCVO, 2014 ; Wablieft, 2014. - 52 p., ill.

Samen uitgegeven met: Nieuw Leven : een soap voor laaggeletterde anderstaligen, met didactische wenken - handleiding. - Mechelen, 2013

c:vocv:13014

[NT2 Alfa](#)

Mechelen : Vocvo.

In: <https://sites.google.com/a/vocvo.be/nt2-alfa/>

Digitale platform NT2 Alfa: - de ingediende (nog niet-goedgekeurde) leerplannen - een doelenkiezer - een vrijstellingentabel.

c:vocv:7616

[Vocvo : Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

In: <http://www.vocvo.be>

De portaalsite van Vocvo, het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs. Vocvo ondersteunt twee niveaus van het volwassenenonderwijs:

- Basiseducatie: op het niveau lager en eerste graad secundair onderwijs
- Secundair volwassenenonderwijs: op het niveau van de tweede en derde graad van het voltijds secundair onderwijs.

Clonen Harmke

c:vocv:11237

[Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer - Bijlagen](#)

[auteur] Clonen, Harmke ; [auteur] Van Gompel, Hilde ; [auteur] laermans, Ciny ; [auteur] Goossens, Rembert ; [auteur] Vyvey, Ann. - Brussel : VDAB, CBE centrum voor basiseducatie, 2010. - 78 p.

ESF-project

Samen uitgegeven met: Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer / Clonen, Harmke. - Brussel, 2010

c:vocv:11236

[Draaiboek voor de coach : geletterdheid op de werkvloer](#)

[auteur] Clonen, Harmke ; [auteur] Van Gompel, Hilde ; [auteur] laermans, Ciny ; [auteur] Goossens, Rembert ; [auteur] Vyvey, Ann. - Brussel : VDAB, CBE centrum voor basiseducatie, 2010. - 119 p.

ESF-project

In de context van de job betekent geletterdheid : werken aan de vaardigheden die nodig zijn om goed te functioneren binnen het bedrijf. Dit is in de eerste plaats goed met allerlei vormen van informatie omgaan. Dit is vaak zeer concreet: bv. de werknemer moet met interne documenten kunnen werken, de werknemer moet verlot digitaal kunnen aanvragen, de werknemer moet vlot kunnen uitrekenen hoeveel materiaal hij nodig heeft enz..

Geletterdheidvragen worden vaak pas zichtbaar bij wijzigingen in de job of door toenemende automatisering en digitalisering.

Waarom coaching op de werkvloer?

Dank zij geletterdheidcoaching op de werkvloer:

- verwerft de werknemer de vaardigheden die hij/zij tijdens specifieke taken nodig heeft. Hij/zij wordt dus snel en efficiënt geholpen.
- wordt de begeleiding afgestemd op de individuele noden en het tempo van de werknemer.
- wordt de opleidingstijd per werknemer zo kort mogelijk gehouden worden.

De werknemer blijft dus zoveel mogelijk beschikbaar voor zijn opdracht.

Proefprojecten GODW.

In de loop van 2009 en 2010 hebben VDAB en 2 Centra voor Basiseducatie (Leuven-Hageland en Waas & Dender) in het kader van een ESF-project de individuele coaching geletterdheid op de werkvloer ontwikkeld, kortweg GODW.

11 proefbedrijven werden werknemers individueel en op hun maat begeleid in het verwerven van geletterdheidvaardigheden die ze nodig hebben in hun job.

[Download hier](#)

Cockx Ilse & Santens Annelies

c:vocv:12678

[Als ik mis ... De verhalen van Valentina](#)

Antwerpen : Vormingplus, 2015 ; Gevangenis Antwerpen, 2015. - 54 p.

40 vrouwen, sommigen anderstalig, anderen in de gevangenis in Antwerpen, schreven en illustreerden het voorleesboek "*Als ik mis ... De verhalen van Valentina*". Ideaal te gebruiken op een oefenmoment Nederlands.

CREATIEF GROEPSPROCES

De ene groep bestaat uit anderstalige vrouwen. Ze komen wekelijks samen bij Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad (Kiel) om hun Nederlands te oefenen. De andere groep dames zit in de Antwerpse gevangenis. We namen beide groepen mee in creatief groepsproces, zonder dat de twee groepen elkaar ontmoetten. Beide groepen voelden de behoefte om te vertellen, verhalen te delen, te creëren. De anderstalige vrouwen benoemden ook de nood aan eenvoudige, mooie leesboeken die niet kinderachtig zijn. We spraken hen aan op hun kracht als creatieve burger. De vrouwen leerden kinderverhalen vertellen of schrijven. Daarna gingen ze elkaars verhalen illustreren en vormgeven. Vervolgens gingen ze expressief voorlezen. Zo werkten ze via opgenomen verhalen mee aan een kleine multimediale vertelvoorstelling. Samen met al deze dames kwamen we nogmaals uit op de kracht van verhalen, die als ze gedeeld worden, mensen verbinden.

INSPIRERENDE PRAAT-EN-DOE-KAARTEN

Na deze creatiefase ging de proefdruk van Als ik mis naar vier testgroepen. Op basis van hun feedback ontstonden de definitieve versie en ook de inspirerende praat-en-doe-kaarten. Het boek en de praat-en-doe-kaarten kan je inzetten tijdens taal oefenmomenten en uiteraard bij anderstalige ouders en kinderen thuis. Bedoeling is om praten en lezen nog leuker te maken.

Dalderop Kaatje

c:vocv:9085

[Alfacursisten naar de brugklas](#)

[auteur] Dalderop, K.. - ISSN 1571-13512 - 2010.

In: Alfa-nieuws. - jrg. 13 (2010), nr. 3 ; p. 1-3

In Amsterdam heeft de gemeente het initiatief genomen om de alfabetisering drastisch op de schop te nemen. Het resultaat: doorlopende alfatrajecten op maat. Kaatje Dalderop doet verslag van de opzet van de Pilot Alfabetisering. De lesperiode is verdeeld in een startfase van vier maanden en een aansluitende fase met verschillende doelperspectieven van verschillende lengte (maximaal tot 16 maanden).

c:vocv:11441

[Cursistprofielen laaggeletterdheid NT1 & NT2 - cursisten in lees- en schrijfcursussen en hun onderwijs](#)

[auteur] Kurvers, Jeanne ; [auteur] Dalderop, Kaatje ; [auteur] Stockmann, Willemijn. - Tilburg : Steunpunt Taal en Rekenen VE, 2013. - 64 p.

De veranderingen in de populatie laaggeletterden roepen de vraag op hoe het volwassenenonderwijs de komende jaren zo efficiënt en effectief mogelijk in kan spelen op de verschuivingen in groepssamenstellingen en educatiebehoeften van volwassen laaggeletterden in Nederland, autochtoon en allochtoon. Tegen die achtergrond is het interessant de volgende onderzoeksvragen onder de loep te nemen:

1. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de onderscheiden groepen leerders wat betreft vaardigheden, hiaten en leerbehoeften?
2. Wat zijn de belangrijkste kenmerken van het onderwijs in de groepen zoals ze nu zijn samengesteld?
3. Wat zijn de implicaties van de bevindingen voor (verbetering van) curriculum, organisatie, didactiek en onderwijsmateriaal in de volwasseneneducatie?

c:vocv:11440

[Cursistprofielen laaggeletterdheid NT1 & NT2 - samengevat](#)

[auteur] Kurvers, Jeanne ; [auteur] Dalderop, Kaatje ; [auteur] Stockmann, Willemijn. - Tilburg : Steunpunt Taal en Rekenen VE, 2013. - 12 p.

c:vocv:9971

[Een gemiste kans ! : het nieuwe inburgeringsexamen](#)

[auteur] Fuhri Snethlage, K. ; [auteur] Groenhuis, I. ; [auteur] van Wijk-Sluyterman, M.. - ISSN 1381-18201 - 2011.

In: Les. - Jrg. 29 (2011), nr. 173 ; p. 28-29

"Terug naar af?", vraagt **Kaatje Dalderop** zich in ditzelfde nummer af bij de plannen voor het nieuwe inburgeringsexamen.

Inderdaad, daar lijkt het op. Gaan we weer terug naar de tijd van het generiek toetsen van vier vaardigheden op niveau A2 en wel uitsluitend op centraal niveau? Het praktijkexamen wordt geschrapt, het portfolio en het panelgesprek maken geen deel meer uit van het examen.

Een gemiste kans!, volgens de auteurs van dit artikel.

Waarom maken we niet gebruik van wat de WI ons geleerd heeft aan negatieve en positieve ervaringen? Wordt het kind nu niet met het badwater weggegooid?

c:vocv:11896

[Gesprekken over maatwerk in het lees- en schrijfonderwijs aan volwassenen](#)

[auteur] Kurvers, Jeanne ; [auteur] Dalderop, Kaatje. - Stichting Melkweg+, 2012. - 40 p.

Het lees- en schrijfonderwijs aan laaggeletterden in Nederland verdient naar mijn bescheiden mening veel meer ondersteuning en aandacht.

De werkers in het veld doen namelijk datgene waar in onze haastige samenleving steeds minder tijd voor is, maar waar het uiteindelijk wel om draait bij duurzame verbetering: zich concentreren op het verbeteren van de basis(vaardigheden).

Met dit kwalitatieve onderzoek biedt Jeanne Kurvers u een op zeer toegankelijke wijze geschreven overzicht van de wijze waarop de docenten in de praktijk de diversiteit aan leervragen en leervaardigheid ervaren en hoe zij ermee omgaan.

Deze vastlegging nodigt overigens niet alleen uit tot nader onderzoek naar de verscheidenheid in oorzaken en leervragen die veel verder gaat dan een simpel onderscheid tussen autochtoon en allochtoon. Ze biedt de docenten in het veld ook direct inzicht in elkaars werkwijzen zodat zij van elkaar kunnen leren.

[c:vocv:10067](#)

[Melkwegplus](#)

In: <http://www.melkwegplus.nl/>

- (Melkweg;vol.)

Stichting Melkweg+ is een expertisecentrum voor het onderwijs aan anderstalige laaggeletterden. We ontwikkelen leermiddelen en geven training en advies. De Stichting Melkweg+ is in 2011 opgericht door **Kaatje Dalderop**, Willemijn Stockmann en Merel Borgesius.

[c:vocv:12470](#)

[New literates in a new language \[intern document\]](#)

[auteur] Bosch, Paula ; [auteur] Bertsch, Rob ; [auteur] Dalderop, Kaatje. - 2014.

De LESLLA-conferentie op 28 augustus 2014 opende met een film over drie succesvolle LESLLA-leerders.

In deze korte film - van de hand van Paula Bosch (interviews) en Robert Bertsch (camera) - worden drie laaggeletterden geportretteerd. Wahida, Fatiha en Santokh vertellen over hun reden om naar de Lage Landen te komen, over hun leerproces van ongeletterd naar geletterd en over hun ambities.

- Wilt u de film zien en deze film inzetten voor educatieve doeleinden? Bestel dan de film (dvd) tegen kostprijs (40 euro) bij mail@leslla2014.org.

[c:vocv:11711](#)

[Ook met losse woorden kun je ervaringen delen. Creatief schrijven op alfaniveau](#)

[auteur] Borgesius, M. ; [auteur] Stockmann, W. ; [auteur] Dalderop, K.. - ISSN 1381-18201 - 2013.

In: Les. - Jrg. 31 (2013), nr. 185 ; p. 18-21

Creatief schrijven met de alfaklas: hoe zou dat kunnen?

Met deze vraag gingen de auteurs van Melkweg, Merel Borgesius, Willemijn Stockmann en Kaatje Dalderop, met elkaar in discussie. De opbrengst van deze brainstorm vindt u in dit artikel.

De auteurs pleiten ervoor om vooral gestructureerd te werken en veel voorbeelden te gebruiken. En om de opdracht en werkvormen aan te passen aan het (alfa)niveau van de cursist. De auteurs hopen u met dit artikel te enthousiasmeren om met alfa-cursisten ook met creatief schrijven aan de slag te gaan.

[c:vocv:11849](#)

[Op zoek naar herkenbare profielen - Leerdersprofielen in lees- en schrijfgroepen voor laaggeletterden](#)

[auteur] Dalderop, Kaatje ; [auteur] Kurvers, Jeanne ; [auteur] Stockmann, Willemijn. - ISSN 1381-18201 - 2013.

In: Les. - Jrg. 31 (2013), nr. 186 ; p. 19-21

De tijden zijn veranderd: veel anderstaligen wonen al lang in Nederland en een deel van hen heeft ook in Nederland jeugdonderwijs gevolgd. In de Nt1-groepen blijken steeds vaker mensen te zitten met een andere moedertaal dan het Nederlands.

Hoe zit het precies met die toegenomen heterogeniteit?

De oude leerdersprofielen zijn inmiddels achterhaald. Het Steunpunt Taal en Rekenen VE gaf daarom de opdracht uit te zoeken welke cursistprofielen te ontdekken zijn in het volwassenenonderwijs aan laaggeletterden

[c:vocv:10749](#)

[Studiemiddag ANT2 : een impressie](#)

[auteur] Boon, D. ; [auteur] Kurvers, J.. - ISSN 1571-13512 - 2012.

In: Alfa-nieuws. - jrg. 15 (2012), nr. 3 ; p. 24-27

Een beknopt verslag van zes workshops waarin nieuw lesmateriaal werd gepresenteerd. De Stichting ETV presenteerde twee nieuwe thema's voor laaggeletterden over eten en gezondheid,

- Willemijn Stockmann en **Kaatje Dalderop** demonstreerden Melkweg+ en lieten zien hoe er gewerkt kan worden met de boekjes over wonen en gezondheid,
- Joke Drijkoningen van het Centrum voor Taal en Onderwijs Leuven presenteerde AlfaTas voor ongeletterde NT2-cursisten op de school van hun kinderen,
- Kirstin Plante van TPRS Nederland besprak hoe het vertellen van verhalen (storytelling), TPR en het leren van een tweede taal hand in hand kunnen gaan,
- Barbara Meewig van Impuls Amsterdam gaf uitleg bij een alfaportfolio voor langzame ANT2-leerders en
- Alma Oostvogel en Jonneke Prins van ROC West-Brabant (Kellebeek College) presenteerden hun modules over lezen en schrijven in het leven van alledag.

[c:vocv:9970](#)

[Terug naar af ? : het roer gaat weer om](#)

[auteur] Dalderop, K.. - ISSN 1381-18201 - 2011.

In: Les. - Jrg. 29 (2011), nr. 173 ; p. 26-27

In Les 171 bepleiten Marijke Huizinga en Fouke Jansen een aantal veranderingen in het inburgeringsstelsel. Ze stellen voor de profielen af te schaffen en terug te gaan naar algemeen geformuleerde eindtermen, gebaseerd op het Europees Referentiekader. Ze vinden dat het praktijkexamen beter afgeschaft kan worden, omdat dat voorbereidingstijd zou vragen die afgaat van 'het eigenlijke leren van de taal'.

De auteurs werden op hun wenken bediend door het Ministerie van Binnenlandse Zaken, dat op 27 juli jl. een aanbesteding publiceerde voor de ontwikkeling van een nieuw inburgeringsexamen. Uit deze aanbesteding valt nogal wat op te maken over hoe de inburgeringstoekomst er onder het huidige kabinet uit zal gaan zien. Een reactie van Kaatje Dalderop.

De Bruyn Leen

[c:vocv:12924](#)

[Het archief voor onderwijs](#)

In: <https://onderwijs.hetarchief.be/>

Het *Archief voor Onderwijs* is een beeldbank voor onderwijs die leerkrachten een waaier aan audiovisueel materiaal van de openbare omroep, de regionale omroepen en diverse cultuurerfgoedinstellingen aanreikt. Met een aanbod geselecteerd door en voor leerkrachten én op maat van het onderwijs, staat het *Archief voor Onderwijs* garant voor educatief relevant materiaal dat vlot doorzoekbaar is en inzetbaar is in tal van klascontexten.

c:vocv:13105

[VIAA - Vlaams Instituut voor Archivering](#)

In: <http://viaa.be/>

VIAA wil het digitale erfgoed van Vlaanderen op een duurzame manier bewaren en toegankelijk maken voor iedereen.

Delbecque Michele

c:vocv:13064

[3voor1](#)

In: <http://www.3voor1.be/3voor1>

VDAB, onderwijs en Syntra West bieden gezamenlijke opleidingen aan. Sinds 2000 bundelen VDAB en onderwijs hun krachten om opleidingen op elkaar af te stemmen, wederzijds te erkennen en gezamenlijk te organiseren.

In 2013 sprong ook Syntra West op de kar, *3voor1* was hiermee een feit. Dankzij de samenwerking tussen VDAB, onderwijs en Syntra West kunnen laaggeschoolde volwassenen in een kortere tijd een diploma behalen én een knelpuntberoep leren (knelpuntberoepen zijn jobs waarnaar veel vraag is op de arbeidsmarkt en moeilijk ingevuld geraken).

De samenwerking tussen de partners zorgt er voor dat opleidingsmodules wederzijds erkend worden en dus vrijstellingen opleveren. Ook de verworven competenties uit eerdere werkervaringen kunnen erkend worden. Met *3voor1* maken VDAB, Syntra West en Onderwijs samen werk van diploma's én een duurzame tewerkstelling voor volwassenen.

Devisch Marleen

c:vocv:13106

[Groeiacademie](#)

<http://www.groeiacademie.be/content/>

Bij de *Groeiacademie* leren wij jou beter te communiceren met jezelf en met anderen, zowel professioneel als privé. Een betere communicatie zorgt voor meer verbondenheid in en tussen mensen en maakt dat je steeds meer leeft en handelt vanuit jouw authentieke kracht. Op deze manier dragen wij ons steentje bij tot een rechtvaardiger, verdraagzamer en zorgzamer wereld, een wereld met meer vrijheid en geluk. Onze deskundige trainers gaan hiervoor praktijkgericht te werk, wat resulteert in concrete, zichtbare, voelbare... resultaten.

Devries Erik

c:vocv:4968

[Klascement](#)

In: <http://www.klascement.net/>

Een online databank van educatieve software voor het basisonderwijs in Vlaanderen of het primair en voortgezet onderwijs in Nederland.

Klascement is een elektronische database, waarin educatieve software volgens een vast stramien van objectieve kenmerken wordt beschreven. Het vaste stramien maakt het mogelijk programma's onderling op dezelfde kenmerken (aspecten) te vergelijken.

Het ondersteunt scholen bij het maken van verantwoorde keuze voor educatieve software, passend bij de wijze waarop binnen de groep of school les wordt gegeven. Dit op maat kiezen wordt mogelijk door de bij de school passende zoekcriteria in te voeren. Vervolgens wordt in het gehele aanbod gezocht naar programma's die bij die criteria passen.

Fuchs Caroline

c:vocv:13014

[NT2 Alfa](#)

Mechelen : Vocvo.

In: <https://sites.google.com/a/vocvo.be/nt2-alfa/>

Digitale platform NT2 Alfa: - de ingediende (nog niet-goedgekeurde) leerplannen - een doelenkiezer - een vrijstellingentabel.

c:vocv:7616

[Vocvo : Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

In: <http://www.vocvo.be>

De portaalsite van *Vocvo, het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs*. Vocvo ondersteunt twee niveaus van het volwassenenonderwijs:

- Basiseducatie: op het niveau lager en eerste graad secundair onderwijs
- Secundair volwassenenonderwijs: op het niveau van de tweede en derde graad van het voltijds secundair onderwijs.

Gielens Caroline

c:vocv:12345

[Platform Geletterdheid](#)

In: <http://www.vocvo.be/geletterdheid>

Wat biedt deze website jou?

- Antenne: Vind inspiratie in goede praktijken van geletterdheid
- Plan Geletterdheid: Kom alles te weten over dit actieplan en het beleid rond geletterdheid
- Diensten: Zoek expertise in geletterdheid en doe een beroep op deze diensten
- Tools: Verhoog vaardigheden van geletterdheid en creëer een rijk leerklimaat via de tools
- Sensibiliseren: Kijk, lees en word je bewust van wat laaggeletterdheid betekent
- Kennis: Leer over Vlaamse onderzoeken en Europese samenwerking.

c:vocv:7616

[Vocvo : Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs](#)

In: <http://www.vocvo.be>

De portaalsite van *Vocvo, het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs*. Vocvo ondersteunt twee niveaus van het volwassenenonderwijs:

- Basiseducatie: op het niveau lager en eerste graad secundair onderwijs
- Secundair volwassenenonderwijs: op het niveau van de tweede en derde graad van het voltijds secundair onderwijs.

c:vocv:12387

[Werken aan geletterdheid](#)

CBE ; Vocvo vzw.

In: <http://www.werkenaangetletterdheid.be/>

Op deze website vindt u alle informatie om geletterdheidsnoden aan te pakken zodat communicatie op de werkvloer beter verloopt, werknemers beter aan de slag kunnen met ICT, nieuwe machines beter gebruikt kunnen worden en technische opleidingen meer resultaat boeken.

Houben Lief

c:vocv:12711

[Een rechte hoek of een rechthoek ? Is het 53 of 35 ? Rekentaal bij Nt2-cursisten](#)

[auteur] Eggermont, Dirk. 2015.

In: Les. - Jrg. 33 (2015), nr. 195 ; p. 12-14

Waarom is rekentaal zo moeilijk bij (alfa) Nt2-cursisten?

Het is een vraag die niet alleen Nt2-docenten bezighoudt. Vanuit de hoek van docenten wiskunde in de basiseducatie komen heel wat voorstellen om dit probleem zoveel mogelijk op te lossen.

Voor dit artikel leverde het rekenteam van CBE Gent- Meetjesland-Leieland relevante en nuttige ideeën aan, en ook **Lief Houben** van CBE Open School Antwerpen zorgde voor een haarscherpe analyse van deze kwestie.

Les-redacteur Dirk Eggermont deed een poging om dit ideeëngoed zo duidelijk mogelijk op papier te zetten.

Houben Lies

c:vocv:10424

[De NT2-docent : man/vrouw met missie ? - lesgevers aan het woord over vernieuwingen in het NT2-onderwijs](#)

[auteur] Kris Van Den Branden (Promotor), Joke Drijkoningen (Copromotor), Martien Berben, Carolien Frijs, Lies Houben (projectmedewerkers). - Leuven : CTO, 2012. - 120 p.

In 2011 voerde het CTO een survey uit waarbij de NT2-lesgevers in Vlaanderen aan het woord werden gelaten. We wilden weten hoe de NT2-lesgever staat ten aanzien van alle vernieuwingen die de laatste jaren in het veld zijn geïntroduceerd.

- Wat denkt de NT2-lesgever over deze vernieuwingen?
- Voert hij/ zij ze in de praktijk uit? Waarom wel of niet?
- Welke ondersteuning is er volgens hen (nog) nodig?

400 lesgevers vulden de vragenlijst in. Het leverde een schat aan informatie op: de NT2-lesgever blijkt enorm gedreven te zijn, heeft kennis van de verwachte vernieuwingen, maar ervaart een enorme nood aan ondersteuning. De onderzoeksgegevens laten zien waarop en hoe men moet inzetten om het NT2-onderwijs te optimaliseren.

c:vocv:12807

[Vakwerk 9 - bevat de lezingen van de conferentie BVNT2 in Hoeven 2014](#)

[auteur] Bossers, Bart. - ISBN13 9789082303902 - Amsterdam : Beroepsvereniging van docenten NT2 (BV NT2), 2014. - p.

Inhoud:

- **Lies Houben**: Maak het verschil! Differentiatie en ondersteuning in de NT2-klas.
- Jan ten Thije & Lidy Stams: Mogelijkheden en beperkingen van luistertaal in het NT2-onderwijs.
- Folkert Kuiken: Hoe complex kan het zijn? Over complexiteit in schriftelijk taalgebruik van NT2-leerders.
- Nel de Jong: Feedback op geschreven teksten: Wat leren cursisten ervan?
- Yolande Timman: Succesfactoren voor programma's taal, ouderbetrokkenheid en participatie.
- Mirjam Ernestus & Ghislaine Giezenaar: Een goed verstaander heeft maar een half woord nodig.
- Ineke van de Craats: Feedback van de digitale alfabetiseringsdocent.

Jacob Willem

[c:vocv:13074](#)

[Leerkansen](#)

Netwerk tegen Armoede, 2015 ; Federatie Centra voor Basiseducatie vzw, 2015 ; Vocvo vzw, 2015.

Samen uitgegeven met: Leerkansen. Formeel en informeel leren als hefboom in verenigingen waar armen het woord nemen en welzijnsschakels. - 2015

Filmpjes van projecten. Duiding met - An Bismans (Vocvo) - Frederic Vanhauwaert (Netwerk tegen Armoede) en Steven Van Den Eynde (Federatie Centra voor Basiseducatie)

[c:vocv:13073](#)

[Leerkansen. Formeel en informeel leren als hefboom in verenigingen waar armen het woord nemen en welzijnsschakels](#)

Netwerk tegen Armoede, 2015 ; Federatie Centra voor Basiseducatie vzw, 2015 ; Vocvo vzw, 2015. - 12 p.

Beleidsaanbevelingen juni 2015

Samen uitgegeven met: Leerkansen. - 2015

Al in 2007 hebben verenigingen waar armen het woord nemen nagedacht over de samenwerking met de Centra voor Basiseducatie (CBE). De drempels werden in kaart gebracht en de dialoog werd opgestart.

In 2011 werden pilootprojecten opgestart (Mechelen, Kortrijk/Menen/Roeselare en Ninove) om te onderzoeken of de educatieve bijdrage van de CBE in armoedeverenigingen laagdrempeliger en flexibeler kon worden gemaakt, met expliciete nadruk op het creëren van leerkansen in een context waar reeds informeel geleerd wordt.

Elk project werd een unieke, leerrijke ervaring. Via intervisie werden alle bevindingen verwerkt in een draaiboek.

Op twee ontmoetingsdagen spraken mensen in armoede samen met vrijwilligers en beroepskrachten over hun ervaringen, over leren en de inzet van Basiseducatie in de eigen werking. Nu de pilootprojecten zijn afgerond was er een verticaal armoede-overleg met het kabinet van de minister van onderwijs.

Het Netwerk tegen Armoede lichtte samen met Welzijnsschakels, de Federatie CBE en Vocvo de beleidsaanbevelingen toe.

[c:vocv:12387](#)

[Werken aan geletterdheid](#)

CBE ; Vocvo vzw.

In: <http://www.werkenaangetletterdheid.be/>

Op deze website vindt u alle informatie om geletterdheidsnoden aan te pakken zodat communicatie op de werkvloer beter verloopt, werknemers beter aan de slag kunnen met ICT, nieuwe machines beter gebruikt kunnen worden en technische opleidingen meer resultaat boeken.

Mariën Ilse

[c:vocv:12805](#)

[8 Profielen van Digitale Ongelijkheden. Onderzoeksrapport in het kader van het IDEALiC onderzoeksproject](#)

[auteur] Mariën, Ilse ; [auteur] Baelden, Dorien. - Brussel : Vrije Universiteit Brussel, 2015 ; iMinds - SMIT, 2015. - 35 p.

In het kader van het "radicaal digitaal" programma wil de Vlaamse overheid haar diensten digitaliseren om zoveel mogelijk mensen beter te bedienen. Deze strategie past binnen de meer algemene trend van een toenemende digitalisering van de samenleving. De voortdurende digitalisering van zowel publieke als private diensten leidt echter tot een verhoogd risico op

digitale uitsluiting bij burgers. Om alle burgers goed te bereiken, moet de overheid dus rekening houden met een aantal digitale uitsluitingsmechanismen.

Om meer inzicht te bekomen in deze uitsluitingsmechanismen, beroept de Vlaamse overheid zich op het werk rond digitale uitsluiting van Ilse Mariën. Samen met Dorien Baelden ontwikkelde Ilse Mariën 8 fiches met profielen van digitale ongelijkheden.

Deze profielen geven een overzicht van de verschillende factoren die het digitaal mediagebruik van mensen beïnvloeden. Hierbij wordt niet enkel gekeken naar sociaal-economische factoren, maar ook naar een aantal andere factoren zoals autonomie in gebruik, soft skills, zelfvertrouwen, en agency. Op die manier geven deze profielen een genuanceerd beeld van de digitale ongelijkheden die zich voordoen tussen verschillende groepen in de samenleving.

PROFIELEN

- The digital outcasts - media-arme leefwereld, laag zelfvertrouwen en zelfbeeld.
- The hopelessly undigital - sociaal uitgesloten, meegaan moet maar lukt niet.
- The digital fighters - sterk gemotiveerd (maar strugglen), digitale evolutie gaat te snel.
- The smoothly digital - sociaal ingesloten, krijgen en geven digitale ondersteuning.
- The digital all-stars - participeren in alle levensdomeinen, tekenen krijtlijnen uit.
- The unexpected digital masters - anders dan hun peers, zeer hoge autonomie.
- The unexpected digital drop-outs - zeer lage motivatie om digital media te gebruiken.
- The digitally self-excluded - media-arme levensstijl, komen voor in alle socio-economische groepen.

[c:vocv:11234](#)

[Etmaal van de Communicatiewetenschap 2013 - Is doorstroom het antwoord? Van basisvaardigheden naar mediawijsheid: drempels en beproevingen binnen een e-inclusie initiatief](#)

[auteur] Kaniki Masengo, Kelia ; [auteur] Mariën, Ilse. - Rotterdam : Erasmus Universiteit, 2013. - 13 p.

Het verwerven van knoppenkennis en het aanleren van basisvaardigheden staan centraal in e-inclusie initiatieven die focussen op het ondersteunen en digitaal insluiten van maatschappelijk kwetsbare individuen en groepen. Volwaardige participatie aan de informatiesamenleving vereist echter een kennis- en vaardigheidsniveau dat het puur operationele overstijgt.

Doorstroom naar aanvullende opleidingstrajecten wordt in het e-inclusie werkveld gezien als een mogelijk antwoord hierop en omvat het deelnemen aan ICT-gerelateerde opleidingen binnen het formeel onderwijsaanbod voor volwassenen.

Deze paper onderzoekt of doorstroom wel degelijk een strategische oplossing is voor het verbreden en verdiepen van de digitale vaardigheden van kwetsbare individuen en groepen. In het theoretische deel worden de aspecten participatie, leren en leerdrempels uiteengezet en gerelateerd aan digitale vaardigheden.

Het empirisch deel omvat de resultaten van diepte-interviews met bezoekers en cursisten van digidak een e-inclusie initiatief dat actief is binnen een twintigtal gemeenten in de Belgische provincies Antwerpen en Limburg en geeft verschillende inzichten aan in de concrete noden en behoeften wat betreft doorstroom.

[c:vocv:12804](#)

[Ilse Mariën](#)

[auteur] Mariën, Ilse.

<http://www.ilsemarien.com/>

RESEARCHER - iMinds - SMIT - VUB

[c:vocv:12803](#)

[Van digitale kloof naar digitale inclusie : Naar een duurzame ondersteuning van e-inclusie initiatieven in Vlaanderen](#)

[auteur] Mariën, Ilse ; [auteur] Vleugels, Chris. - Brussel : Vrije Universiteit Brussel, 2011. - 11 p.

Artikel uit Tijdschrift voor Communicatiewetenschap, 2011, 39(4):104-119

Dit artikel focust op de evolutie van de digitale kloof en de manier waarop middenveldorganisaties hierop een antwoord bieden via e-inclusie initiatieven. In het empirisch onderzoek worden initiatieven bevraagd over :

1. hun modus operandi;
2. hun pedagogische aanpak; en
3. hun lokale inbedding en duurzaamheid.

Aanvullend werden brainstormsessies met diverse stakeholders georganiseerd waarin nagedacht werd over beleidsmaatregelen voor huidige drempels.

Nicolay Karine

c:vocv:11988

[EPALE - ePlatform for Adult Learning in Europe](#)

In: <http://ec.europa.eu/epale/nl>

EPALE is de nieuwe meertalige gemeenschap van mensen die in het volwassenenonderwijs werken, zoals u! Het platform helpt u beter samen te werken om de kwaliteit en het aanbod van het volwassenenonderwijs in Europa te verbeteren en om een sterke pan-Europese sector voor volwassenenonderwijs op te zetten. Ook biedt het u, als deskundige op het gebied van volwassenenonderwijs, de mogelijkheden om alle volwassenen te bereiken.

c:vocv:10189

[Epos - Vlaanderen](#)

In: <http://www.epos-vlaanderen.be>

EPOS vzw, Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking, is het Vlaamse agentschap voor de uitvoering van het Europese een leven lang leren -programma of LLP (Lifelong Learning Programme). Dit programma verzamelt de onderwijs en opleidingsprogramma's van de Europese Unie en loopt van 2007 tot 2013.

EPOS is ook het Vlaamse coördinatieagentschap voor Europass en voor andere hoger onderwijsprogramma's als Erasmus Mundus en Erasmus Belgica.

Philipsen Brent

c:vocv:12994

[ALO! - Adult Learners Online !](#)

Brussel : Vrije Universiteit Brussel.

In: <http://www.iwt-alo.be/nl>

Het SBO project Adult Learners Online!

Blended and Online Learning in Adult Education and Training, of kortweg *ALO!*, heeft een viervoudige missie:

- De kwaliteit van online en gecombineerd leren binnen het volwassenenonderwijs verbeteren door het gebruik van een kwaliteitskader (Continuous Quality Improvement CQI).
- De huidige online en gecombineerde omgevingen analyseren en richtlijnen voorzien voor een betere (optimale) leeromgeving voor de specifieke groepen, en dit zowel op cursus- als op opleidingsniveau.
- De individuele en sociale achtergrond van volwassenen lerenden, evenals hun (niet-) participatie in online en gecombineerd leren onderzoeken en de sleutelvariabelen die hun participatie en leer- en sociale uitkomsten in online en gecombineerd leren beïnvloeden, analyseren.
- Modellen voor de professionalisering van leerkrachten ontwikkelen en valideren om de kwaliteit van online en gecombineerd leren te verbeteren.
- ALO! PARTNERS: Vrije Universiteit Brussel - Universiteit Gent - KU Leuven & KU Leuven @ Brussel - CVO Antwerpen - CVO De Oranjerie - Het Perspectief PCVO - Vocvo - Toll-net

Schiepers Mariet

c:vocv:12842

[Anderstalige nieuwkomers](#)

Leuven.

In: <http://www.anderstaligenieuwkomers.be/>

Dit platform wil een ontmoetingsplek zijn voor al wie met *anderstalige nieuwkomers* werkt of erin geïnteresseerd is.

Je vindt er:

- achtergrondinformatie over verschillende thema's
- tips voor leerkrachten
- lesmateriaal
- duiding bij doelen
- de OKAN-krant.

Dit digitaal platform werd oorspronkelijk ontwikkeld binnen het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen (Steunpunt GOK), een project van de Vlaamse overheid dat werd stopgezet op 1 januari 2010.

Het platform wordt momenteel beheerd door het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO).

c:vocv:11527

[Centrum voor Taal & Onderwijs over taalbeleid](#)

In: <http://www.taalbeleid.be/splash.php>

c:vocv:9031

[CNAVt : Certificaat Nederlands als Vreemde Taal](#)

In: <http://www.cnavt.org/>

Het *Certificaat Nederlands als Vreemde Taal* maakt sinds jaar en dag examens Nederlands voor leerders over de hele wereld. Het *CNaVT*-project wordt geleid en uitgevoerd door het Centrum voor Taal en Onderwijs (Katholieke Universiteit Leuven). Sinds begin 2010 werkt het CTO voor de uitvoering van het project samen met Fontys Lerarenopleiding Tilburg (Fontys Hogescholen). Het *CNaVT* is een project van de Nederlandse Taalunie.

c:vocv:8710

[CTO centrum voor taal en onderwijs](#)

Leuven.

In: <http://cteno.be>

Het *Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO)* is het Vlaamse expertisecentrum voor taalonderwijs. Het biedt ondersteuning rond diverse aspecten, onder andere:

- taalvaardigheidsonderwijs Nederlands,
- omgaan met meertaligheid in het onderwijs,
- NT2-onderwijs aan anderstaligen, - taalbeleid,
- taal in de niet-taalvakken,
- taakgericht taalonderwijs,
- evaluatie van taalontwikkeling.

Het CTO is verbonden aan de Faculteit Letteren van de KU Leuven.

Door de integratie van: onderzoek ontwikkeling van didactisch materiaal, coaching en nascholing, staat het *CTO* met twee voeten in het Vlaamse onderzoeks- en onderwijsveld en heeft het internationale uitstraling in het domein 'Task Based Language Teaching' (TBLT).

c:vocv:12356

[Een G-krachtige praktijk](#)

In: <http://g-krachtigelespraktijk.associatie.kuleuven.be/>

Fijn dat je geïnteresseerd bent in functionele geletterdheid. Via deze website willen we lerarenopleiders én studenten en cursisten van de lerarenopleidingen tools aanreiken om werken aan functionele geletterdheid een plek te geven in hun lessen.

Je bevindt je hier immers op de website van "*Een G-krachtige praktijk*", een project dat van 2012-2014 gefinancierd werd door School of Education, het expertisenetwerk van de lerarenopleidingen van de Associatie KU Leuven.

De penvoerder van het project was het Centrum voor Taal en Onderwijs van KULeuven.

De andere partners waren KHLeuven, GroepT, KHLim, CVO HIK en CVO Limlo.

Wat kan je op onze website ontdekken?

- Over het project.
  - Hier kom je meer te weten over het projectteam, het achterliggende theoretische framework, de ontwikkelde producten en de gevolgde projectmethodiek.
- Leerpad
  - Dit leerpad begeleidt je stap voor stap doorheen de principes van de functionele geletterdheidsdidactiek. Het is bestemd voor studenten en docenten van lerarenopleidingen, maar kan ook ingezet worden voor professionalisering van leerkrachten in het werkveld.
- Opleidingswerkboek
  - Wil jij werken aan functionele geletterdheidsdidactiek ook een plek geven in jouw opleiding? Het opleidingswerkboek toont je een mogelijke strategie die je kan inzetten om deze innovatiebeweging vorm te geven. Ook gaan we in op de valkuilen en hinderpalen die we zelf ondervonden tijdens het project.

[c:vocv:10239](#)

[Geletterdheid : docsite](#)

In: <http://www.geletterdheid.be/>

Projecten rond(laag)geletterdheid Met betrekking tot het thema (laag)geletterdheid heeft het CTO (in opdracht van het Departement Onderwijs) de afgelopen jaren een reeks van innovatieve projecten uitgevoerd o.a.:

- Studie naar de haalbaarheid van een doelmatig gebruik van een screeningsinstrument voor geletterdheid (i.s.m. HIVA en VOEB)
- Voorstudie screening laaggeletterdheid (i.s.m. Cito)
- Geïntegreerde geletterdheidstrainingen in beroepsopleidingen (i.s.m. met Centrum voor Basiseducatie Leuven-Hageland)
- G-factor: ontwikkeling van een brochure en website over geletterdheid op de werkvloer (i.s.m. HIVA)

[c:vocv:12827](#)

[Een jukebox vol oefenmogelijkheden. Oefen online je Nederlands op Nedbox](#)

[auteur] Drijkoningen, Joke. 2015.

In: Online Les. - Jrg. 33 (2015)

Anderstaligen de kans bieden om op een leuke en ontspannende manier Nederlands te oefenen. Dat is de opzet van NedBox. NedBox is een gloednieuwe website waar anderstaligen Nederlands kunnen oefenen aan de hand van televisiefragmenten en krantenartikelen. Onder veel belangstelling van de regionale en Vlaamse pers werd Nedbox in Leuven voorgesteld. Een verslag.

[c:vocv:12671](#)

[NedBox](#)

In: <http://nedbox.be/>

NedBox is een nieuwe website om Nederlands te oefenen. Dat kun je hier op een leuke manier doen, via tv-fragmenten en krantenartikels. *NedBox* is een samenwerking tussen verschillende organisaties, met de KU Leuven als promotor.

Het Europees Integratiefonds en de Vlaamse overheid ondersteunen het project.

Van den Branden Kris

c:vocv:12438

[Duurzaam onderwijs](#)

[auteur] Van den Branden, Kris. - .

In: <http://duurzaamonderwijs.com/>

Blog - Kris Van den Branden - *Duurzaam onderwijs* voor de 21ste eeuw

Elke eeuw heeft haar eigen onderwijs nodig. Het onderwijs van de 21ste eeuw moet duurzaam onderwijs worden, waarin:

- geen talent verloren gaat: onderwijs moet optimaal werken voor elke leerling, ongeacht zijn of haar achtergrond.
- energie voor leren hernieuwd wordt: de energie die leerlingen en studenten investeren in onderwijs moet maximaal omgezet worden in leren en ontwikkeling, wat op haar beurt nieuwe energie voor leren oplevert.
- cruciale competenties worden ontwikkeld: leerlingen ontwikkelen de competenties die cruciaal zijn voor hun toekomstig leven en voor de toekomst van de planeet

c:vocv:13000

[Duurzaam onderwijs - Valkuilen voor taalbeleid](#)

[auteur] Van den Branden, Kris. - 2016.

URL: <https://duurzaamonderwijs.com/2016/02/16/valkuilen-voor-taalbeleid/>

Blog - Kris Van den Branden

Vijf jaar geleden verschenen de *Handboeken taalbeleid* bij uitgeverij ACCO; tijdens de afgelopen vijf jaar voerde de Vlaamse inspectie een onderzoek uit naar de kwaliteit van het taalbeleid in Vlaamse scholen; het Leuvense Centrum voor Taal en Onderwijs verzorgde in diezelfde periode tal van opleidingen Taalbeleidsexpert.

Tijd voor een tussentijdse balans: als alle Vlaamse schoolteams een taalbeleid moeten ontwikkelen, welke valkuilen kunnen ze daarbij dan best vermijden?

c:vocv:11715

[Duurzaam onderwijs voor de 21ste eeuw : van theorie naar praktijk](#)

[auteur] Van den Branden, Kris. - ISSN 1373-34318 - 2013.

In: Impuls voor onderwijsbegeleiding. - Jrg. 44 (2013), nr. 1, p. 3-10

Onderwijs drijft op energie. Elke schooldag pompen leerlingen, leerkrachten, directies en ouders veel energie in onderwijs.

- Maar wat levert al die energie op?
- Succesvolle leerervaringen en talentontwikkeling, of eerder oppervlakkige kennis, demotivatie en faalervaringen?

In dit artikel verbinden we het wetenschappelijk onderzoek naar wat werkt in het onderwijs? met de concrete klaspraktijk, in een poging te ontrafelen hoe de energie die in onderwijs wordt gepompt, maximaal kan worden omgezet in duurzame leerprocessen en ontwikkeling. En dat voor elke leerling.

c:vocv:11855

[Equity and excellence in education - Towards maximal learning opportunities for all students](#)

[auteur] Van den Branden, Kris ; [auteur] Van Avermaet, Piet ; [auteur] Van Houtte, Mieke. - ISBN13 978-0-415-88501-0 - New York/London : Routledge, 2011. - 286 p.

This book offers a compilation of recent research on equity and excellence in education. The volume brings together key insights in policy measures that can be taken at different levels of the

educational system to foster equity and excellence in education, and to enhance all students' chances to develop key competencies.

[c:vocv:10412](#)

[Handboek taalbeleid secundair onderwijs](#)

[auteur] Bogaert, Nora ; [auteur] Van den Branden, Kris. - ISBN13 978-90-334-8075-1 - Leuven/den Haag : Acco, 2011. - 280 p.

Hoe werk je aan taalbeleid in het secundair onderwijs?

Het is een vraag die veel leerkrachten en directies zich stellen. In dit boek wordt alle belangrijke informatie over taalbeleid op de secundaire school bij mekaar gebracht.

- Hoe kan je de taalontwikkeling van leerlingen in de verschillende studierichtingen stimuleren?
- Hoe omgaan met taal in alle vakken?
- Hoe taalcompetenties opvolgen en evalueren?
- Hoe schrijf je een taalbeleidsplan?
- En hoe werk je met een team dat taalbeleid uit?

In dit boek worden deze vragen beantwoord, en geïllustreerd met talrijke voorbeelden uit de school- en klaspraktijk. De voorbeelden komen uit de verschillende graden van het secundair onderwijs, en zowel uit ASO, TSO, BSO als KSO.

Dit boek is daarom een absolute aanrader voor leerkrachten en directies, studenten en docenten van de lerarenopleiding en schoolbegeleiders.

[c:vocv:10299](#)

[Handboek taalbeleid secundair onderwijs, deel 2 - bespreking](#)

[auteur] Kuijpers, C.. - ISSN 1381-18201 - 2012.

In: Les. - Jrg. 30 (2012), nr. 175 ; p. 36-37

In 2011 verscheen bij uitgeverij Acco het "*Handboek taalbeleid secundair onderwijs*", geschreven door Nora Bogaert en **Kris van den Branden**.

In hoeverre zijn de beschreven Vlaamse ervaringen ook bruikbaar voor degenen die in Nederland taalbeleid in het voortgezet onderwijs (zullen) formuleren, uitvoeren, begeleiden en/of evalueren? Met deze vraag in het hoofd bestudeerde Christel Kuijpers het handboek.

[c:vocv:10298](#)

[Handboek taalbeleid secundair onderwijs : taal is de zuurstof van het onderwijs - bespreking](#)

[auteur] Eggermont, D.. - ISSN 1381-18201 - 2012.

In: Les. - Jrg. 30 (2012), nr. 175 ; p. 34-35

In 2011 verscheen bij uitgeverij Acco het "*Handboek taalbeleid secundair onderwijs*", geschreven door Nora Bogaert en **Kris van den Branden**.

Beiden zijn werkzaam bij het Centrum voor Taal en Onderwijs van de Katholieke Universiteit te Leuven. Zij hebben daar, samen met collega's, veel ervaring opgedaan in het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van taalbeleid.

Bij het handboek is ook een website beschikbaar.

In dit artikel beoordeelt Dirk Eggermont de bruikbaarheid voor Vlaanderen.

[c:vocv:9943](#)

[Krijtlijnen voor duurzaam onderwijs](#)

[auteur] Van den Branden, Kris. - ISSN 1373-34318 - 2011.

In: Impuls voor onderwijsbegeleiding. - Jrg. 42 (2011), nr. 1, p. 4-12

In dit artikel bieden we perspectieven om de zorg voor gelijke onderwijskansen en voor hedendaags, uitmuntend onderwijs met elkaar te verzoenen, en aan beide een nieuw elan te geven. Die perspectieven bundelen we onder de noemer duurzaam onderwijs. Ter inleiding schetsen we daarom eerst voor de lezer wat we onder duurzaam verstaan.

[c:vocv:9675](#)

[Naar een volwaardig talenbeleid : omgaan met meertaligheid in het Vlaams onderwijs](#)

[auteur] Van den Branden, K. ; [auteur] Verhelst, M.. - ISSN 0770-02086 - 2011.

In: Vonk. - Jrg. 40 (2011), nr. 4 ; p. 3-27

In Vlaanderen neemt het aantal leerlingen dat thuis een andere taal spreekt dan het Nederlands sterk toe, vooral in de grote steden. Het aantal thuistalen is zeer groot, maar ook voor Nederlandstalige leerlingen geldt dat ze veel verschillende taalvariëteiten beheersen.

In dit artikel houden Kris Van den Branden en Machteld Verhelst een warm pleidooi om positief om te gaan met die 'talenrijkdom' in het onderwijs en meer bepaald met de thuistalen van de leerlingen. Daartoe beschrijven ze een aantal initiatieven die schoolteams kunnen nemen in het kader van een volwaardig talenbeleid. Dat neemt echter niet weg dat scholen ook maximaal moeten blijven investeren in een krachtig onderwijs in en van het Nederlands.

[c:vocv:12809](#)

[Onderwijs voor de 21ste eeuw : een boek voor ouders en leerkrachten](#)

[auteur] Van den Branden, Kris. - ISBN13 978-94-6292-285-3 [paperback] - 1 ed. - Leuven : Acco, 2015.

De wereld verandert razendsnel.

- Moet ons onderwijs dan ook niet veranderen?
- Leren onze kinderen op school nog wel de cruciale dingen die ze nodig hebben in de maatschappij van de 21ste eeuw?
- Ons onderwijs is voortreffelijk, maar het werkt niet even goed voor alle leerlingen.
- Hoe kan ons onderwijs ervoor zorgen dat alle leerlingen zich volwaardig ontwikkelen en zich goed voelen op school?
- Wat is de rol van de leerkracht?
- En wat is de rol van ouders?
- En moeten we nu massaal computers en tablets in onze klassen invoeren?

Dit boek biedt een antwoord op de grote vragen over het *onderwijs van de 21ste eeuw*. Geschreven in een heldere taal, opgefrist met concrete ideeën uit de onderwijspraktijk en overgoten met een stevige dosis optimisme. Want ons onderwijs is uitstekend maar het kan nog beter. Beter aangepast aan de moderne tijden, beter voor leerlingen en hun ouders, beter voor leerkrachten.

Onderwijs voor de 21ste eeuw is een must voor iedereen die geeft om de kwaliteit van ons onderwijs. Iedereen dus.

[c:vocv:13001](#)

[Sustainable education : exploiting students energy for learning as a renewable resource](#)

[auteur] Van den Branden, Kris. - Leuven : 2012. - 120 p.

This article belongs to the Special Issue Sustainability Approaches in Education

Sustainability Volume 7, Issue 5, Page 5471

In this article, sustainable education is reconceptualized, drawing on the insight that education runs on the energy of students, teachers and all other stakeholders involved. Sustainable education systems are defined as systems in which students natural energy for learning is renewed (rather than depleted) and no talent gets wasted. Students energy for learning is geared towards the acquisition of crucial competences for the 21st century (including the competence to make their own lives work and to make life on the planet work), which they can deploy and further develop on a long-term, sustainable basis. For this to happen, education systems need to be built upon strong, up-to-date curricula and to design classroom activity based on cutting-edge knowledge on what drives human learning.

To this end, school teams joint energy for educating needs to be tapped and renewed, and assessment needs to be primarily used to further improve the quality of education.

Van Dijck Hilde & Ojeda Carolina

c:vocv:13053

[Vrijwilligerswerk](#)

Antwerpen : Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw.

In: <https://vrijwilligerswerk.be/>

De vacaturebank *vrijwilligerswerk.be* trekt om en bij de 30.000 unieke bezoekers per maand. Er registreren zich dagelijks nieuwe organisaties op dit succesvolle platform.

Op de nieuwe vacaturebank staan gebruiksvriendelijkheid en zoekgemak centraal. Vrijwilligers vinden er naast duizenden zoekertjes ook basisinformatie en tips over vrijwilligerswerk. Ze kunnen zoekopdrachten bewaren en berichtjes ontvangen van nieuwe vacatures.

De website is helemaal klaar voor smartphones en tablets, dus vanaf nu kunnen geïnteresseerde vrijwilligers ook vanuit hun luie zetel zoeken naar een fijn engagement.

Vissers Anit

c:vocv:5587

[Basiseducatie](#)

In: <http://www.basiseducatie.be>

De portaalsite voor *basiseducatie* bevat informatie voor een breed publiek: volwassenen die een cursus (willen) volgen, doorverwijzers, bedrijven en organisaties, studenten, pers. - Ontdek de 29 centra voor basiseducatie: hun adressen, werking, aanbod.

- De *Federatie Centra voor Basiseducatie* is de belangenorganisatie van de 13 Centra voor Basiseducatie. Ze ondersteunt de uitvoering van de missie en de visie van de sector via: ontwikkeling, bewaking en bijsturing van het agogisch project van de sector sensibilisering over geletterdheid belangenbehartiging namens de werkgevers en van de doelgroep opvolging en beïnvloeding van regelgeving met betrekking tot de sector De Federatie is ook het aanspreekpunt tussen de centra en verschillende stakeholders op Vlaams niveau. U kan bij ons terecht met alle sectorgebonden vragen.

Heb je nog vragen?

Contacteer dan onze [infotheekverantwoordelijke](#).

De infotheek is enkel na afspraak te bezoeken. Mail naar ludwine.liefooghe@vocvo.be of bel naar 015 44 65 03 om een afspraak te maken.

[Bibliotheekcatalogus](#)   [Bibliotheekreglement](#)

Infotheek

Vocvo, Kardinaal Mercierplein 1, 2800 Mechelen

t. 015 44 65 03

e. ludwine.liefooghe@vocvo.be

w. www.vocvo.be

vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs